

OPONENTNÍ POSUDEK K DIPLOMOVÉ PRÁCI BC. JANA HELLERA NA TÉMA: „OSTRAVA – ČERNÁ LOUKA“

Uspořádat území bývalých brownfields o rozloze téměř 30ha podle intencí vypsané mezinárodní urbanisticko-architektonické soutěže, bylo také úkolem vypracování diplomové práce Bc. Jana Hellera. Hlavní smysl a cíl diplomové práce je shodný se záměry zmiňované soutěže. Rozsah práce a podrobnost zpracování rámec programu soutěže překračují.

Cesta ke zvolenému konceptu je postavena na logických závěrech, na základě dokumentovaných analýz, rozboru místa i úkolu zadání. Motivace pro nová městská nábřeží, zhodnocení potenciálu přítomnosti řeky ve městě, spolu s dominujícím motivem ostrova vychází ze studia historických souvislostí a tvůrčím způsobem je interpretuje.

Koncepce kulturního ostrova se stala cílovým záměrem a hlavní ideou celé práce. Spíše intuitivní hypotéza vytvoření nového elementu ve městě (jak po stránce prostorového uspořádání, tak po stránce funkčního využití nově vymezeného území ostrova ke kulturním účelům) má své racionální odůvodnění v prezentované urbanistické koncepci. Naplnění záměru obsaženého ve stručném heslu: MĚSTO – ŘEKA – OSTROV je vyjádřeno sedmi dílčími kroky urbánní strategie k dosažení nového prostorového uspořádání celého řešeného území. Jsou to:

- vytvoření pásu nových nábřeží podél umělého levobřežního ramene řeky Ostravice s terasovitě uspořádanými městskými nábřežími
- vytvoření pásu kompaktní polyfunkční blokové zástavby podél nové městské třídy, která současně vymezuje prostorovou hranici města a řeky
- umístění areálu Waldorfské školy vhodně využívající možností svého uspořádání k rozdílnému vymezení „tvrdého“ uličního prostoru a „měkkého“ prostoru nábřeží
- využití tradiční blokové zástavby s obytnými vnitrobloky k dotvoření a propojení prostoru mezi historickým jádrem a nově navrhovanou městskou třídou
- solitérní dostavba, podporující kompaktnost obnovované městské struktury mezi bývalým areálem výstaviště a Divadlem Antonína Dvořáka na Smetanově náměstí
- kombinovaná a solitérní zástavba vytvářející prostorový protipól developerským záměrům v lokalitě „Nová Karolina“
- hlavní prostorový motiv „kulturního ostrova“ vytvořený umělým levobřežním ramenem řeky Ostravice se soustředěnou výstavbou tří kulturních funkčních celků s ambicemi vysoké úrovně současné architektury

I když prezentovaná urbánní strategie není komplexním urbanistickým návrhem pro řešené území, splňuje hlavní smysl urbanistického řešení. Především jasně vymezuje veřejné prostory a odpovídajícím způsobem naznačuje funkční členění, dopravní infrastrukturu i principy dopravní obsluhy a parkování.

Nové navržená (obnovená a doplněná) urbánní struktura města má jasnou vztahovou hierarchii vytvářených veřejných prostorů, upřednostňující pěší propojení mezi stávajícím jádrem města (Masarykovo náměstí) a novým kulturním náměstím, zahrnující nové formy veřejných městských prostorů nábřeží.

Nové kulturní náměstí se tak stává harmonicky kontrastním protipólem tradičního náměstí v historickém středu Ostravy. Rozdílné prostorové uspořádání různých výškových úrovní nábřeží, spolu s dynamickým prvkem tekoucí vody vytváří potenciál vzniku jedinečného „genia loci“ tohoto veřejného prostoru, který je zároveň společným nástupním prostorem do tří samostatných kulturních komplexů na ostrově. Zmiňovaná kontrastní rozdílnost obou veřejných prostorů vzájemně propojených přímou pěší trasou městským prostředím je zřejmě největším kladem konceptu urbanistické části návrhu.

V kontextu urbanistické části návrhu je vypracována také architektonická část řešení, zaměřená především na prostorový koncept a organizaci vymezeného území „kulturního ostrova“. Jako funkční a obsahovou náplň vymezeného území vybral autor závaznou část návrhu stavebního programu soutěže: 1. Koncertní dům, 2. První výstavní síň města Ostravy, 3. Centrum moderní hudby.

Stavební program je upraven a transformován do tří samostatných provozních celků, které se ale vzájemně prostorově podporují a společnými veřejnými prostory doplňují. V kontextu lineárního prostorového uspořádání nábřeží jsou tyto celky sestaveny do řady, odpovídající podélné formě ostrova. Galerie s výtvarnými ateliéry, koncertní filharmonická síň a koncertní hala s klubem vytváří komplex kulturního tvůrčího prostředí požadovaný zadáním.

Vyznamová rozdílnost podélných nábřeží ostrova se projevuje i na prostorové koncepci a uspořádání dispozic všech tří funkčních celků. Nábřeží ostrova orientované k městu dotváří městský charakter veřejného prostoru nábřeží. Pravý břeh ostrova je orientován do volného prostoru koryta řeky Ostravice s přírodním charakterem nezastavěného druhého břehu. Logika této rozdílnosti se projevuje v odlišném architektonickém výrazu všech kulturních staveb vytvářejících nábřeží.

Na pravém břehu ostrova je proto výrazně podpořena objektová solitérnost, skulpturální plastičnost a členitost funkčních objemů jednotlivých staveb, včetně rozdílnosti povrchových materiálů a barevnosti.

Pro levý břeh ostrova zvolil autor integrující formy architektonického výrazu, které jsou podřízeny jednotnému prostorovému konceptu lineárně orientovaných veřejných prostorů nábřeží. Této tendenci je podřízena organizace a uspořádání dispozic kulturních staveb. Komunikační prostory, foyery, doplňující výstavní prostory, vertikální komunikace, vnitřní i vnější promenády a kolonády jsou soustředěny do objektů podélných forem, tak zvaných „tubusů“. Ty jsou pro každý kulturní komplex individuálně architektonicky řešeny pouze v rozdílné textuře, barevnosti i materiálu. Na první pohled zdánlivá formálnost je vysvětlena vědomou snahou integrovat vnější i vnitřní prostory pro veřejnost ve prospěch dominujících veřejných prostor (nové kulturní náměstí s městskými nábřežími).

Vzájemná prostorová provázanost tří provozně rozdílných funkčních celků je pro větší názornost dokumentována na společných výkresech půdorysů jednotlivých úrovní (podlaží). Vyžaduje to zejména společně využívaný složitý parter s proměnlivými rozdílnými výškovými úrovněmi. Typologické a provozní vazby jsou uspořádány s vnější i vnitřní logikou, míra podrobnosti a rozlišovací schopnost

zobrazení je přizpůsobena celkovému pojetí řešení úkolu, které je orientováno především na prostorový koncept.

Po obsahové a formální stránce odpovídá presentovaná diplomová práce úkonům požadovaných zadáním, množstvím příloh a grafických vyjádření požadovaný standard v řadě případů převyšuje. Prostorové zobrazení řešeného území do ortofotomapy je adekvátním způsobem nahrazeno vypovídajícím prostorovým zobrazením ve 3D modelu. Podobně jsou nahrazeny požadované vizualizace interiéru zdařilými vizualizacemi charakteristických záběrů městského interiéru veřejného prostoru nového kulturního náměstí, zvolené záběry lépe odpovídají celkovému pojetí práce.

Presentovaná diplomová práce Bc. Jana Hellera je logicky a kultivovaně uspořádaná, představuje ucelený tvůrčí projev s komplexností odpovídající akademickému titulu inženýr architekt.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji výsledné hodnocení: **výborně**

V Brně, 21.června 2010

Doc. Ing.arch. Karel Havliš